

ПОБЛАЖЕННЯ

UDC 378.011.3-051:78(437.6)

DOI https://doi.org/10.24919/2308-4863/77-3-44

Mária STRENÁČIKOVÁ,

orcid.org/0000-0001-5555-0091

Assoc. Prof. PaedDr. Mgr., PhD.,

*Lecturer at the Faculty of Music Arts Academy of Arts
(Banska Bystrica, Slovakia) maria.strenacikova1@aku.sk*

Andriy DUSHNIY,

orcid.org/0000-0002-5010-9691

*Ph.D. in Education, Professor, Head of the Department
of Music Theoretical Disciplines and Instrumental Training
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
(Drohobych, Ukraine) accomobile@ukr.net*

ZDELÁVANIE UČITEĽOV HUDBY NA PEDAGOGICKÝCH FAKULTÁCH NA SLOVENSKU

Profil učiteľa hudby na všeobecno-vzdelávacej škole – minimálne kvalifikačné predpoklady. Učiteľ hudobnej výchovy na všeobecno-vzdelávacej škole musí mať ukončené magisterské štúdium. Ak vyučuje na primárnom stupni vzdelávania, vyžaduje sa od neho vzdelanie v oblasti primárneho vzdelávania, ktoré nie je zacielené len na hudbu. Ak vyučuje na sekundárnom stupni vzdelávania, má dve možnosti: prvou je absolvovanie učiteľstva na pedagogickej fakulte, a to buď v rámci dvojodborového štúdia, t. j. študuje hudobnú výchovu spolu s iným akademickým predmetom, alebo jednodborového štúdia, ktoré sa zameriava na hudobné umenie so špecializáciou na hru na konkrétnom hudobnom nástroji alebo na spev. Druhou možnosťou je absolvovanie študijného programu s umeleckým zameraním na škole pre profesionálnych hudobníkov a následné doplnenie pedagogického vzdelania v rámci dvoj-ročného pedagogického štúdia.

Organizácia vzdelávania. Potrebné vysokoškolské vzdelanie môže študent získať na pedagogickej fakulte jednej z viacerých univerzít. V súčasnosti ide o štyri univerzity:

- Prešovská univerzita v Prešove – štátna.
- Comenius University in Bratislava (only Bachelor degree) – štátna.
- University of Konstantin the Philosopher in Nitra – štátna.
- Catholic University in Ružomberok – cirkevná.

Štúdium je rozdelené na bakalársky stupeň v trvaní 3 rokov (v prípade denného aj externého štúdia) a magisterský stupeň v trvaní 2 rokov (v prípade denného aj externého štúdia). Po ukončení bakalárskeho stupňa

môže absolvent pôsobiť ako asistent učiteľa v triede a až po ukončení magisterského stupňa sa môže stať samostatným pedagogickým zamestnancom.

Štúdium na štátnych školách je pre študentov zo Slovenska bezplatné, avšak len za určitých podmienok: ide o prvé vysokoškolské štúdium, študent neprekročil štandardnú dĺžku štúdia a neštuduje paralelne aj iný študijný program. Pre zahraničných študentov v súčasnosti nie je poskytované vzdelávanie v cudzom jazyku. Zahraničný študent si hradí poplatky za štúdium sám. Výška týchto poplatkov variuje v závislosti od univerzity od 700€ do 1500€ ročne.

Podmienky prijatia na štúdium. Na štúdium sa môže prihlásiť akýkoľvek záujemca. Na prijatie však musí absolvovať talentové skúšky, ktoré obvykle pozostávajú z teoretickej a praktickej časti. V rámci teoretickej časti študent píše test overujúci jeho základnú orientáciu v hudobnej a kultúrno-spoločenskej oblasti, vedomosti z dejín hudby, hudobnej teórie a náuky o nástrojoch, prípadne jeho všeobecný kultúrny prehľad a v rámci praktickej časti predvedie svoje interpretačné zručnosti v hre na vybranom hudobnom nástroji/speve, diagnostikované sú jeho hudobné schopnosti. Súčasťou talentovej skúšky býva pohovor o motivácii uchádzača a jeho očakávaniach.

Niektoré školy v niektorých študijných programoch vyžadujú aj potvrdenie od lekára o zdravotnej spôsobilosti študenta (napríklad od foniatra).

Kurikulá a študijné programy. Jednotlivé študijné programy sú zložené z troch blokov predmetov: povinné predmety, povinne voliteľné predmety a výberové predmety. Ich skladba

a zastúpenie v jednotlivých študijných programoch variuje v závislosti od konkrétnej univerzity, avšak dominantnú pozíciu majú povinné predmety (obvykle tvoria viac ako polovicu kurikula). Ostatné predmety si študent volí sám podľa požiadaviek konkrétnej školy.

Povinné predmety sa delia na teoretické a praktické. Teoretické zahŕňajú všeobecno-vzdelávacie predmety z oblasti pedagogiky, psychológie, didaktiky, filozofie, sociológie a pod. a odborné hudobné predmety ako dejiny hudby, analýza skladieb, náuka o nástrojoch, hudobná estetika, hudobná didaktika a hudobná psychológia.

Praktické predmety sa týkajú len hudobných činností a patria medzi ne hra na nástroji, spev, dirigovanie, aranžovanie pre súbory, hra v komornom telese, ansámblová hra, spev v speváckom zbore, hra v orchestri. Niektoré predmety sú rozšírené v rámci povinne voliteľných predmetov, medzi ktoré patrí aj hra na ďalšom hudobnom nástroji, slovenský folklór, slovenská hudba, spev v komornom telese a pod. Výberové predmety dávajú možnosť doplniť si vlastnú trajektóriu štúdia, napríklad zdokonaľovaním sa v práci s hudobnými programami, rozvíjaním hudobnej kreativity, mäkkých zručností a pod.

Dôležitou súčasťou prípravy pedagóga je jeho pedagogická prax, ktorú absolvuje v posledných dvoch ročníkoch magisterského štúdia. Skladá sa z pozorovania vyučovania skúseného pedagóga v rozsahu priemerne 10–20 hodín za semester a následného samostatného vyučovania hudobnej výchovy pod supervíziou tzv. cvičného učiteľa. Absolvovanie praxe je jednou z podmienok ukončenia štúdia.

V závere štúdia sa študent pripravuje na štátne skúšky a píše záverečnú prácu, ktorú obhajuje pred komisiou.

Vzdelávanie učiteľov hudobnej výchovy na pedagogických fakultách na Slovensku v minulosti prekvitalo, avšak v súčasnosti sa mnohé katedry hudby zatvárajú, lebo nedokážu splniť prísne kritériá akreditačných procesov nastavených ministerstvom školstva. Naniktorých univerzitách (napríklad Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici) bolo štúdium učiteľstva hudobnej výchovy úplne zrušené, na niektorých ostal otvorený len bakalársky stupeň (napríklad na Univerzite Komenského v Bratislave). Veríme, že postupne sa situácia stabilizuje a že nová reforma v oblasti vysokoškolského štúdia bude mať pozitívny dopad na kvalitu vzdelávania učiteľov hudobnej výchovy a že sa podarí obnoviť a inovovať hudobné študijné programy na všetkých významných univerzitách.